

Klimat och näringslivsdepartementet Stockholm
kn.remissvar@regeringskansliet.se, kn.kl@regeringskansliet.se

Er beteckning: KN2025/01049

Yttrande över betänkande ”Bättre förutsättningar För klimatanpassning”, SOU 2025:51

INLEDNING

Statens fastighetsverk (SFV) har av klimat- och näringsdepartementet mottagit ovanstående remiss. SFV har som myndighet under regeringen en skyldighet att besvara remissen.

En särskild utredare utsedd av regeringen har lämnat betänkandet Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51). SFV har tagit del av betänkandet och lämnar nedanstående synpunkter och kommentarer.

SFV:s uppdrag och fastigheter

SFV ansvarar för att förvalta en viss del av statens fasta egendom. Myndigheten ska inom sitt uppdrag bidra till ett hållbart byggande och en hållbar förvaltning. SFV förvaltar en sjundedel av Sveriges yta och cirka 4 000 byggnader. Många av SFV:s objekt är statliga byggnadsminnen med skyddsföreskrifter. SFV yttrar sig i egenskap av fastighetsägare utifrån att myndigheten förvaltar en del av statens fasta egendom och lyder under förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Av förordningen följer att myndigheter som förvaltar eller underhåller statlig egendom, ska anpassa den verksamheten till ett förändrat klimat.

SAMMANFATTNING

SFV instämmer inte med betänkandets ställningstagande kring ett kommunalt samordningsansvar. SFV anser att det finns en risk för att flera myndigheter ingriper mot samma förhållande.

SFV anser att det för den enskilda fastighetsägaren med klimatanpassningsbehov, som inte kan lösas inom den egna fastigheten, saknas vägledning om hur denne ska agera. SFV efterlyser ett förslag om uppdrag till lämplig myndighet att ta fram sådan vägledning.

SFV anser att förslaget att kommuner i översiktsplanen ska redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder kommunen avser att initiera är bra, men att redovisningens tidshorisont är för kort.

SFV bedömer att om öppna dagvattenanordningar ska omfattas av ledningsrättslagen, kan detta innebära fler handläggningsärenden för SFV och SFV ser även att praxis gällande intrångsersättning och avgränsning för själva anordningen kan behöva justeras.

SFV ställer sig positiv till betänkandes förslag om att staten bör ta ett ansvar för skydd mot ett stigande hav. SFV anser att det behövs fler incitament, om aktörer ska ta initiativet till förebyggande åtgärder.

SFV bedömer att myndigheten kommer att påverkas av det nya lagförslaget om medfinansiering.

SFV:S SYNUNKTER

SFV uppdrag är att förvalta merparten av anläggningar (byggnader och mark) inom Sverige som är utpekade som statliga byggnadsminnen. Anläggningarna beskriver Sveriges historia ur olika perspektiv från olika århundraden, många är viktiga besöksmål och uppskattas av ett flertal. Uppdraget att bevara de statliga byggnadsminnena är mycket långsiktigt, och saknar en bortre tidshorisont.

SFV ska enligt sitt regleringsbrev bevara fastigheternas värde för ägaren och brukarna på en långsiktigt lämplig nivå. Med hänsyn till uppdraget behöver SFV:s förvaltade bestånd säkras mot ett framtida klimat för inte skadas eller förloras. Samtidigt kräver detta komplicerade avvägningar för att det kulturhistoriska värdet inte ska minska, förvanskas eller skadas.

SFV vill påtala att myndighetens förvaltade byggnadsbestånd till stor del har en ålder påtagligt över 100 år men som fortsatt nyttjas av olika hyresgäster och verksamheter. Vid ett förändrat klimat som skulle kräva en reträtt från kustnära lägen eller från särskilt översvämningsdrabbade områden, torde de kulturhistoriska värdena för beståndet som berörs till stora delar gå förlorat.

SFV vill framhålla att myndigheten inte instämmer i slutsatserna kring behovet av ett kommunalt samordningsansvar. SFV ser att det finns risk för att flera myndigheter kan komma att ingripa mot samma förhållande eller i samma process. SFV ska genom 4 § i förordningen om statliga myndigheters klimatanpassningsarbete, anpassa förvalttad verksamhet till ett förändrat klimat. SFV menar att ansvaret för klimatanpassning inte behöver falla inom det juridiska ansvar som beskrivs i avsnitt 4.2, för att det ska finnas risk för att myndigheter ska ingripa mot samma förhållande. Utredningen skriver samtidigt att klimatanpassningsåtgärder vanligtvis kommer att prövas enligt PBL eller miljöbalken eller bådadera, vilket SFV instämmer med. Men samtidigt har en betydande del av utredningsarbetet redan genomförts då en klimatanpassningsåtgärd kommit så långt som till prövning enligt PBL eller MB, att en risk för dubbelarbete i utredningsfasen bedöms finnas, om varje aktör inom respektive ansvarsområde, utreder behov och åtgärder var för sig.

SFV instämmer med betänkandets grundinställning "att det är den enskilde fastighetsägaren som bär ansvaret för klimatanpassning av dennes fastighet". Men för vissa klimatrisker saknar den enskilde fastighetsägaren möjlighet att vidta effektiva klimatanpassningsåtgärder inom den egna fastigheten. Behovet av åtgärder sträcker sig utanför fastighetens gränser. SFV saknar därför ett förslag om att en vägledning tas fram av lämplig myndighet, när samtliga eller delar av betänkandets förslag beslutats, riktat till den enskilde fastighetsägaren, över hur denne kan agera/arbota med sitt behov av klimatanpassning mot översvämnningar och ras/skred genom relevanta beslutsprocesser.

Betänkandet redovisar i sammanfattningen sina förslag punktvis. SFV väljer att använda samma uppdelning för redovisning av myndighetens yttrande. För ej upptagna punkter har SFV inga synpunkter.

- **Kommunen ska i översiktsplanen redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder kommunen avser att initiera.**

SFV anser att förslaget principiellt är bra. Betänkandet föreslår dock ingen förändring av det tidsperspektiv inom vilken kommunen bör grunda sin planering, jämfört med vad som är avsett med dagens bestämmelser. SFV menar att det angivna tidsperspektivet, 10–20 år, från Översiktplaneutredningen ur klimatanpassningsperspektiv är en allt för kort tidshorisont. SFV vill också framhålla att enskilda fastighetsägare och kommuners bedömningar av vid vilken betydande risk som behovet av klimatanpassningsåtgärder behöver komma till stånd, kan skilja sig avsevärt. Olika fastigheter/byggnader kan ha mer eller mindre tålighet vid en klimathändelse eller i viss mån redan vara anpassad till en sådan händelse.

- **Öppna dagvattenanordningar ska omfattas av ledningsrättslagen**

SFV påverkas av lagförslaget om ledningsrätt för öppna dagvattenlösningar, främst genom ett ökat antal handlägningsärenden. SFV ser också att en förändrad ledningsrätt för öppna dagvattenlösningar kan påverka praxis gällande intrångsersättning då en öppen dagvattenlösning inte kan nyttjas till andra ändamål till skillnad från en dagvattenledning i mark. Där till bedömer SFV det också som mer komplext att avgränsa ledningsrätten för en öppen dagvattenlösning.

- **Kommunen ska tillhandahålla underlag när en fastighetsägare vill genomföra en klimatanpassningsåtgärd**

SFV instämmer med betänkandets förslag.

- **VA-huvudmannen ska lämna uppgifter om dagvattensystemets kapacitet**

SFV instämmer med betänkandets förslag

- **Staten bör ta ett ansvar**

SFV ställer sig positiv till betänkandets förslag om att staten bör ta ett ansvar för skydd mot ett stigande hav. SFV kan påverkas av förslaget om att statens ska ta ett särskilt ansvar avseende skydd mot ett stigande hav eftersom SFV förvaltar många byggnader och fastigheter av nationell betydelse. Hur SFV påverkas återstår att se till dess att förslaget genomförts. SFV vill i sammanhanget framhålla att det finns en risk att förslaget inte ger tillräckliga incitament för aktörer att arbeta proaktivt med klimatanpassning inom sin fastighet/ansvarsområde.

- **En modell för fastighetsägares medfinansiering av kommunala klimatanpassningsåtgärder**

SFV bedömer att myndigheten kommer att påverkas av det nya lagförslaget om medfinansiering då myndigheten förvaltar flera fastigheter som har en betydande risk till exempel genom ett stigande hav och ofta ligger i stadsmiljöer som kan antas vara av ett angeläget och allmänt intresse. SFV vill också lyfta avseende lagförslaget om medfinansiering att myndigheten inte arbetar med marknadsvärdering av förvaltat fastighetsbestånd inom ordinarie verksamhet.

Myndighetens bedömning är att en ytterligare analys av konsekvenserna av förslaget behövs.

BESLUT

Detta yttrande fastställs av generaldirektör Max Elger. Fastighetsdirektör Jan Olov Westerberg har varit föredragande.

Vid föredragningen deltog överdirektör Irene Svenonius, tf. rättschef Anna Sundelius, finansdirektör Mats Wikström, enhetschef Lisa Roos Jacobsen samt miljöspecialist Marie Sjöstrand deltagit. I den slutliga handläggningen har hållbarhetschef Christian Levander och fastighetsjurist Olof Girhammar deltagit

Beslutande

Max Elger
Generaldirektör

Föredragande

Jan Olov Westerberg
Fastighetsdirektör